

ΘΩΜΑΣ ΚΟΡΟΒΙΝΗΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΦΙΛΙ

Η ΑΠΟΓΕΥΜΑ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΑΚΗ ΒΙΖΥΗΝΟΥ
ΤΟ ΧΑΡΕΜΙ ΤΟΥ ΑΜΠΝΤΟΥΛΑΖΙΖ

ΚΑΘΙΣΙΣ ΑΓΡΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΣ

Τοῦ ἴδιου στὶς Ἑκδόσεις "Άγρα

ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1933

ΚΑΝΑΛ ΝΤ'ΑΜΟΥΡ

1996

ΦΑΧΙΣΕ ΤΣΙΚΑ

1998

ΒΩΜΟΛΟΧΙΚΕΣ, ΣΚΑΝΔΑΛΙΣΤΙΚΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1998

ΟΙ ΑΣΙΚΗΔΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ
ΛΑΪΚΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ 13ο ΑΙΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

2003

ΟΙ ΖΕΪΜΗΚΟΙ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ

2005

ΟΜΟΡΦΗ ΝΥΧΤΑ

2008

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΛΑΪΚΟΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ

2009

Ο ΓΥΡΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Κρατικό Βραβείο Μεθιστορήματος 2011

2010

755

Βραβείο Μεθιστορήματος «Νίκος Θέμελης» 2013

2012

ΤΟ ΑΓΓΕΛΟΚΡΟΥΣΜΑ

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΥΧΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

2012

ΤΙ ΠΑΘΟΣ ΑΤΕΛΕΙΩΤΟ

ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

2014

Μετάφραση

YASAR KEMAL O ΤΣΑΚΙΤΖΗΣ

1994

ΘΩΜΑΣ ΚΟΡΟΒΙΝΗΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΦΙΛΙ

ΕΝΑ ΑΠΟΓΕΥΜΑ

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΑΚΗ ΒΙΖΥΗΝΟΥ

ΣΤΟ ΧΑΡΕΜΙ ΤΟΥ ΑΜΠΝΤΟΥΛΑΖΙΖ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΑΓΡΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΣ

ISBN ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΑΓΡΑ : 978 - 960 - 505 - 161 - 7

ISBN ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΙΣΤΟΥ : 978 - 605 - 4640 - 33 - 1

© 2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ Α.Ε.

Ζωοδόχου Πηγής 99, 114 73 'Αθήνα

Τηλ. 210.7011.461 - FAX 210.7018.649

<http://www.agra.gr>, e-mail : info@agra.gr

facebook : Agra Publications

και

2015, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΣΤΟΣ - ISTOS YAYIN

Mumhane Cad. No 39, Aziz Andreas Manastırı hanı, 5. kat

Karaköy, Istanbul - Türkiye

Τηλ. 0902122434161

<http://www.istospoli.com>, e-mail : info@istospoli.com

Sertifika No : 25219

και

Θωμάς Κοροβίνης

Ὁκτώ συναπτά ἔτη ἐπέπρωτο νὰ ζήσει ὁ
Γιωργάκης Βιζυηνὸς – ἀπὸ τὰ δέκα μέχρι
τὰ δεκαοκτώ του– στὴν Πόλιν, τὴν πρὸ δο-
ξασμένη πολιτεία τοῦ κόσμου. Εἶχε φτάσει
ἀπὸ τὸ χωριό του, τὴ Βιζύην τῆς Ἀνατολι-
κῆς Θράκης, τὸ 1860, ἐπὶ σουλτάνου Ἀμπ-
ντουλμετζίντ, πρὸ ἑνὸς χρόνου μετὰ ἔφυγε
ἀπ' τὴ ζωὴ, καὶ θὰ παρέμενε ἄλλα ἑπτὰ,
ἐπὶ σουλτάνου Ἀμπντουλαζίζ, διαπρέπον-
τας στὴν τέχνη τῆς ραπτικῆς.

Στῇ Μαριάννα Κορομηλᾷ

ΣΕ ΜΙΑ ΜΙΣΟΚΡΥΜΜΕΝΗ ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΚΩΧΗ τοῦ χαρεμιού, ἓνα φάτνωμα περίπου ἀθέατο, σχεδὸν μυστικό, ἐκεῖ ἔβρισκε καταφύγιο ἡ πρώτη καντίν¹, ἡ Μπάς χανούμη², στὰ βαριά βαριά σεκλέτια της. Κάλυπτε τὴ στενὴ μπασιὰ τραβώντας τὸν ἐλαφρὸν μπερντέ πού εἶχε προνοητικῶς προσθέσει, σοφὰ διαλεγμένο σὲ χρῶμα βαθυπράσινο, ἴδιο μ' ἐκεῖνο τῶν τοίχων, ἔγερνε τὸ κεφάλι της, τὸ ἀντραλισμένο ἀπ' τὶς σκοτοῦρες της, στὸ μπράτσο τῆς πολυθρόνας καὶ ἔπεφτε σὲ ἀτέρμονους λογισμούς· ἔκανε μιὰ βαθιὰ βουτιά μὲς στὰ κυματισμένα νερὰ τῆς ψυχῆς της καὶ πάλευε νὰ τὴ φέρει σὲ λογαριασμό. Ἦταν μιὰ γωνίτσα τοῦ γυναικωνίτη πού τῆς ἐπέτρεπε νὰ εἶναι, καὶ προπαντὸς

1. *Καντίν* (τουρκ. kadın) : Γυναίκα, τίτλος τῶν γυναικῶν τοῦ χαρεμιού πού γεννοῦσαν παιδιά τοῦ σουλτάνου καὶ δὲν ἔφευγαν ποτὲ ἀπ' τὸ χαρέμι.

2. *Μπάς χανούμη* (τουρκ. bāshanım), καὶ *Μπάσκαντιν* (τουρκ. başkadın) : Πρώτη κυρία, ἀρχιχανούμισσα, ἡ πρώτη ἀνάμεσα στὶς χανούμισσες.

νά νιώθει, άόρατη άπ' τά άδηφάγα βλέμματα καί προστατευμένη άπ' τά άπύλωτα στόματα τών αϊχμάλωτων χανουμισσών, μακριά άπ' τήν αύστηρή έποπτεία τοῦ σατραπικοῦ χαρέμ άγά ¹ ποῦ έστεκε άκλόνητος, μαρμαρωμένος βιγλάτορας, πλάι στήν είσοδο μιᾶς άπλετης σάλας, τοῦ μεγάλου δαερέ ², τοῦ πιό εὐρύχωρου καί πολυτελοῦς διαμερίσματος τοῦ χαρεμιοῦ, ὅπου οἱ έγκλειστες χανούμισσες περνοῦσαν τόν καιρό τους τίς άτέλειωτες ὥρες τῆς σχόλης τους.

Ήταν έμορφη ἡ Μπάς χανούμη; Ήμορφη, πεντάμορφη, θέαμα τερψικάρδιον! Τί νά 'ταν άραγε; Νά 'ταν Άμπχάζια ἡ Γεωργιανή; Τσερκέζα ἡ Ρούσσα; Φράγκισσα ἡ Ρωμιά; Άρμένισσα ἡ Σέρβα; Σπανιόλα ἡ Ένετή; Μῆν ἦταν Τούρκισσα; Όχι άσφαλῶς, αὐτό τὸ γένος γυναικῶν δέν εἶχε θέση μέσα στά σουλτανικά χαρέμια, ἤξερε ὁ Γιωργῆς, Όθωμανίδες δέν « φιλοξενοῦσαν » στοὺς γυναικωνίτες τους οἱ κύριοι τών σαραγιῶν. Εἶχε τὸν άέρα τῆς άφέντισσας τῶν δαερέδων, κρατοῦσε θέση ὑψηλή, ἦταν ἡ πρώτη καί ξεχωριστὴ εὐνοούμενη τοῦ Μεγάλου Ήγεμόνα, εἶχε ακούσει τὸ παι-

1. Χαρέμ άγάς (τουρκ. harem agasi): 'Ο άγάς τοῦ χαρεμιοῦ, άρχιευνοῦχος.

2. Δαερές, καί ιταϊρές (τουρκ. daire): Διαμέρισμα.

δὲ κάποιες ὑπηρετρίες ποὺ κάνοντας ὑπόκλιση τὴν προσφωνοῦσαν σεβαστικά χανούμεφεντη¹, δηλαδή κυρία, γιατί εἶχε ἀξίωμα μεγάλο, ἦτανε ἱκμπάλ.²

Ἀπὸ τίς ἄλλες χανούμισσες ξεχώριζαν ἀπ' τὰ πολυτελέστατα φορέματά τους δύο, ποὺ ἦταν χασεκὶ σουλτάν³ καὶ κάθονταν νωχελικὲς καὶ νυσταγμένες σὲ βελούδινες πολυθρόνες, χωρὶς νὰ ἀσχολοῦνται μὲ τίποτε ἀπολύτως, καὶ ἀκόμη τρεῖς εὐνοούμενες, ἐπίσης ντυμένες πλούσια, ποὺ ἀκολουθοῦσαν ἀπὸ κοντὰ τὴν Μπαρς χανούμη. Οἱ ὑπολοιπες ἦταν ἀπλὲς παλλακίδες, ἔφεραν τὸν ταπεινὸ τίτλο τῆς τζαριγιέ.⁴ Καμιὰ τους δὲν θὰ ἔχε τὴν τύχη νὰ βρεῖ τὴ λευτεριά της κάποτε, ὅπως, —καθὼς τοῦ ξομολογήθηκε τοῦ Γιωργῆ μιὰ δούλα— συνέβη πέρσι μὲ τὴ μικρούλα καὶ ἀσήμαντη Χατιτζέ ποὺ γιὰ ἐννιά συνεχόμενα χρόνια δὲν ἐδέησε ὁ σουλτάνος νὰ τὴν καταδεχτεῖ οὔτε μιὰ

1. Χανούμεφεντη (τουρκ. hanimefendi) : Κυρία, πρώτη εὐνοούμενη τοῦ σουλτάνου.

2. Ἰκμπάλ (τουρκ. ikbal) : Ὑποψήφια σύζυγος τοῦ σουλτάνου.

3. Χασεκὶ σουλτάν (τουρκ. haseki sultan) : Εὐνοούμενη χανούμισσα ποὺ εἶχε ἀποκτήσει παιδὶ ἀπ' τὸν σουλτάνο.

4. Τζαριγιέ (τουρκ. cariye) : Παλλακίδα, θεραπαινίδα, σκλάβα, δούλα.

νύχτα, κι ἔτσι, σύμφωνα με τοὺς κανόνες τοῦ σα-
ραγιού, λευτερώθηκε κι ἔλαβε προίκα λαμπρὴ καὶ
τὴν καλοπάντρεψαν μ' ἓναν μπίνμπαση¹ γενναῖο
καὶ τρανό.

“Ὁμως ἡ Χατιτζὲ ἀποτελοῦσε ἐξαίρεση σπάνια.
Τζαριγιέ, χασεκί, ἱκμπάλ, καντίν, μπάς καντίν, ὅ-
λες οἱ γυναῖκες ποὺ ζοῦσαν ἐγκλειστες στὸ σουλ-
τανικὸ ἀνάκτορο ἦταν διαλεχτές, καλλίγραμμες
καὶ εὐσταλεῖς, ὑπάρξεις ἀγγελικές, σὰν νὰ 'χε συγ-
κεντρωθεῖ ἐκεῖ μέσα μ' ἓναν τρόπο μαγικὸ ὁ ἀνθὸς
τῶν θηλυκῶν τῆς αὐτοκρατορίας. Ὁ τρόπος βέ-
βαια δὲν ἦταν καθόλου μαγικός, ἦταν βίαιος καὶ
ἀποτρόπαιος, οἱ χανούμισσες ἦταν ὅλες τους κα-
κότυχες, ξεριζωμένες, ἀφοῦ εἶχαν ἐξαναγκαστεῖ
νὰ ζήσουν τὸ ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς τους μακριὰ ἀπ'
τὴν πατρίδα τους καὶ τοὺς δικούς τους, γιατί ὅλες
τους, νησιωτοπούλες καὶ στεριανές, ἦταν αἰχμά-
λωτες ἀπὸ κατακτημένες χῶρες Ἀνατολῆς καὶ
Δύσης, ἢ πουλημένες ἀπὸ στρυγνοὺς σωματέμπο-
ρους, ἢ δῶρα φίλων καὶ συμμάχων ἡγεμόνων στὸν
Χιουνκιάρ² τῆς Σταμπούλ.

1. Μπίνμπασης (τουρκ. binbaşı): Χιλιάρχος, ταγμα-
τάρχης.

2. Χουνκιάρ (τουρκ. Hüinkâr): Χάνος ἡγεμόνας, σουλτά-
νος.

Καὶ ἡ πιὸ τέλεια καὶ ἰδεώδης ὁμορφιά ἀργὰ ἢ γρήγορα ξεφτίζει, μαραζώνει, χάνεται, γι' αὐτὸ δείχνουν σπουδῇ ἄλλοι νὰ τὴν ἀγοράσουν κι ἄλλοι νὰ τὴν ἀρπάξουν στὸ ἀνθοβόλημά της. Κι οἱ ἐρωτομανεῖς καὶ ἀκόλαστοι Ἀνατολίτες ἀποδείχτηκαν πὼς ἔχουν γνώση τῆς ἀξίας τῆς ὁμορφιάς καὶ τῆς νιότης. Ἀπὸ ἀπωτάτων χρόνων, ἀπ' τὸν καιρὸ τοῦ Ζωροάστρη καὶ τοῦ Σολομώντα, τοῦ Ἀσουρμπανιμπάλ καὶ τοῦ Ναβουχοδονόσορα, τοῦ Ἰουλιανοῦ καὶ τοῦ Μεχμέτ τοῦ Πορθητῆ ὡς τὶς μέρες μας μαζὶ μὲ τὰ Εἰδῶλα καὶ τοὺς τρεῖς μεγάλους θεοὺς, τὸν Γιαχβέ, τὸν Χριστὸ καὶ τὸν Ἀλλάχ, τὸν κόσμον τῆς Ἀνατολῆς τὸν κυβερνᾷ ὁ δαίμων τῆς λαγνείας καὶ ἡ χίμαιρα τῆς μουντσαριᾶς, μὲ τὴ συχνὴ ἐπικουρίαν τοῦ Γολιάθ τῆς διαφθορᾶς, τῆς ἀσέλγειας καὶ τοῦ ὀργιασμοῦ.

Ἦταν σπάνιας ὁμορφιάς γυναίκα ἡ Μπάς χανούμη, ροδόκαλλη καὶ κομποπρεπής· ἡ βαλιντέ¹, ἡ φιλεύσπλαχνη καὶ φιλοπρόοδη Μπεζμηχλέμ, ποὺ καταγόταν ἀπ' τὴ Γεωργία, τὴν εἶχε ξεδιαλέξει ἀνάμεσα σὲ τριακόσιες σκλάβες ἀπὸ ἓνα κουρσά-ρικο γιουρούσι· τὴν εἶχε ἀγοράσει στὴ Σμύρνη τὴν

1. Βαλιντέ (τουρκ. valide), καὶ βαλιδε σουλτάνα (τουρκ. valide sultan), καὶ βαλιντε χανούμ (τουρκ. valide hanım): Ἡ μητέρα τοῦ σουλτάνου, βασιλομήτωρ.

παραμονή κάποιου Κουρμπάν μπαϊράμ¹, ὅποτε γίνονταν τὰ μεγάλα σκλαβοπάζαρα, καὶ τὴν ἔστειλε πεσκέσι στὸν γιό της, τὸν ἀπόλυτο Μονάρχη τοῦ ὀθωμανικοῦ ἱμπερίου.

Ἀπὸ χανούμισσα σὲ εὐνοῦχο κι ἀπὸ εὐνοῦχο σὲ ἀξιωματικὸ τοῦ παλατιοῦ κι ἀπὸ ἀξιωματικὸ τοῦ παλατιοῦ στοὺς φίλους καὶ στοὺς οἰκείους του, μέσσα σ' ἓναν χρόνο τὸ χαμπέρι ὅτι μιὰ οὐρανόπλαστη ἱκμπάλ εἶχε κλέψει τὴν καρδιὰ τοῦ σουλτάνου κι ὅτι ἡ γοητεία της καὶ τὸ ζαριφιλίκι² της ἦταν ἀσυναγώνιστα, εἶχαν πάρει διαστάσεις θρύλου στὴν πρωτεύουσα τοῦ κράτους. "Ολοι, στοὺς μαχαλάδες καὶ στὰ τσαρσιά³, στὰ σπίτια καὶ στοὺς καφενέδες, μιλοῦσαν γιὰ τὸ «ρόδο τῆς Σταμπούλ». Οἱ ποιητὲς τῆς Αὐλῆς τῆς ἔγραφαν μακρόσυρτα ποιήματα μὲ περίσσεια λυρικοῦ πάθους κι ὁ λαὸς καρτεροῦσε τὴν ἡμέρα ποὺ ὁ Μέγας Ἡγεμὼν θὰ τὴν παντρευόταν καὶ θὰ γινόταν σουλτάνα.

Ἔστησε τ' αὐτί του ὁ μικρὸς Γιωργῆς κι ἀφουγκράστηκε δυὸ Ρωμιὲς τραπεζοκόμους ποὺ κρυ-

1. *Κουρμπάν μπαϊράμ* (τουρκ. Kurban Bayramı) : Γιορτὴ τῶν θυσιῶν.

2. *Ζαριφιλίκι*, καὶ *ζαριφλίκι* (τουρκ. zariflik) : Κομψότητα, ἀβρότητα.

3. *Τσαρσί* (τουρκ. çarşı) : Ἀγορά.

φρομιλοῦσαν κάτω ἅπ' τὰ φακιόλια τους διαφωνώντας κι ἔλεγαν, ἢ μιὰ πὼς τὴν πούλησε ὁ μπεη-
λέρμπεης ¹ τῆς Ἐρζεγοβίνης καὶ πὼς ἦταν ἀπὸ σοὶ
παλατιανό, κι ἡ ἄλλη πὼς ἦταν ἀρχοντοπούλα Χιώ-
τισσα, ἀνιψιὰ τοῦ μητροπολίτη. Ἐπιασε τ' ὄνομά
της, τὴν ἔλεγαν Ζενουμπέ τῇ χατούν ², μὰ ἐκεῖνος
τὴν ὠριά γυναίκα ποὺ τὰ κάλλη της τὸν εἶχανε
θαμπώσει τὴν εἶπε μέσα του Μπάς χανούμη, δη-
λαδὴ κεφαλὴ τῶν γυναικῶν τοῦ χαρεμιοῦ, πρώτη
χανούμισσα. Εἶχε ἓναν ἀέρα ἀλλιιώτικο, ἀρχοντι-
κό, αὐτὴ ἢ κυρὰ ποὺ δὲν τὸν εἶχε καμιὰ ἄλλη. Καί,
παρότι ἓνας βαρύτιμος κατιφένιος χιτώνας στὸ
χρῶμα τοῦ ὠριμοῦ βύσσινου ἔκρυβε τὴν φρεσκά-
δα τοῦ εὐλύγιστου κορμιοῦ της, παρὰ τὰ αὐστηρὰ
φερσίματα ποὺ τῆς ἐπέβαλλε ἡ θέση της, ἡ ἡλικία
της δὲν μποροῦσε νὰ κρυφτεῖ, δὲν θά 'ταν πάνω
ἀπὸ εἰκοσιτριῶν χρονῶν, λογάριαζε ὁ μικρὸς Θρα-
κιώτης. Ἦταν σαγηνευτικὰ τὰ κάλλη της, τὴ θεω-
ροῦσε ὁ Γιωργῆς καὶ δὲν τὴ χόρταινε. Τὰ βλέφα-
ρά της σχημάτιζαν ἓνα μικρό, πυκνὸ καστανὸ δα-
σάκι, τὰ μάτια της ἦταν σὰν μεγάλα ἀμύγδαλα
ποὺ τὰ σπάθιζαν πράσινες ψιχάλες, τὰ χεῖλη της

1. Μπεηλέρμπεης (τουρκ. beylerbeyi) : Μπέης τῶν μπέη-
δων, κύριος τῶν κυρίων, ἀνώτερος διοικητής.

2. Χατούν (τουρκ. hatun) : Δέσποινα, κυρία, γυναίκα.

Η ΝΟΥΒΕΛΑ «Τὸ πρῶτο φιλὶ — Ἕνα ἀπόγευμα τοῦ Γιωργάκη Βιζυηνοῦ στοῦ χαρέμι τοῦ Ἀμπντουλαζίζ» εἶναι μιὰ ἀνατολίτικη φαντασία, ἐμπλουτισμένη μὲ σπαράγματα ἀπὸ τὴν παιδικὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ συγγραφέα καὶ ἀναφορὲς στὴν θρακικὴ λαογραφία. Ὁ δωδεκάχρονος Γιωργάκης, ἔχοντας τὸ ξεχωριστὸ προνόμιο, ὡς ἐπιδέξιο ραφτόπουλο, νὰ φιλοτεχνήσει τὸ ἐπίσημο φόρεμα τῆς ἱκμπάλ, τῆς πρώτης εὐνοούμενης καὶ μέλλουσας συζύγου τοῦ σουλτάνου, τὸ τελευταῖο ἀπόγευμα τῆς φιλοξενίας του στοῦ σαράι, κρίβεται σὲ μιὰ ἀπόμερη κώχη τοῦ χαρεμιοῦ, ἀπὸ ὅπου παρακολουθεῖ ἔκθαμβος τὰ δρώμενα. Λίγο πρὶν σκοτεινιάσει, τὸν ἀνακαλύπτει ἡ πανέμορφη καὶ ἐκμαυλιστικὴ ἱκμπάλ στὴν κρυψώνα, ὅπου θὰ τοῦ δώσει τὸ πρῶτο φιλὶ τῆς ζωῆς του ποὺ θὰ σφραγίσει καὶ τὸ ἐρωτικὸ πεπρωμένο του. Ὁ μικρὸς Θρακιώτης, μὲ τὴν φανταστικὴ παρουσία τοῦ παπποῦ του καὶ τῆς μάνας του, ἀνακαλεῖ στοῦ πρόσωπο τοῦ στιβαροῦ ἀρχιευνοῦχου τὸ παιδομάζωμα καὶ στοὺν ξέφρενο χορὸ τῶν σκανδαλιστικῶν χανουμισσῶν τὰ ἀνασθενάρια καὶ ἄλλα πατροπαράδοτα ἔθιμα καὶ θρύλους τῆς παγανιστικῆς καὶ ὀρθόδοξης Θράκης.

ιστός

istos

ISBN 978-605-4640-33-1

9 786054 640331